

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Stortinget
Utenriks- og forsvarskomiteen
0026 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 4. november 2010

Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria. Håndtering av økonomiske misligheter

Jeg viser til omtalen i Utenriksdepartementets budsjettproposisjon for 2011 under kapittel 169 Globale helse- og vaksineinitiativ, post 72 Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria.

Internrevisjonen i Det globale fondet har i brev av 15. oktober 2010 til fondets styre redegjort for avdekket økonomiske misligheter i fondets programmer i Mali, Mauritania og Djibouti. Undersøkelsene i de tre landene er omtalt i en fremdriftsrapport fra fondets internrevisjon, som omfatter mislighold også i andre land. Undersøkelsene er fortsatt i innledende faser. Endelig rapport fra fondets internrevisjon foreligger ennå ikke.

Mislighetene har foregått hos mottakerlandenes myndigheter, og vurderes som omfattende. Det ser ut til å være mange aktører involvert, også lokale leverandører. Mislighetene er knyttet til angivelige reise-, oppholds og kostutgifter i forbindelse med fiktive opplæringsaktiviteter, og til innkjøp av driftsmidler til privat bruk for prosjektmidler. De består blant annet av forfalskning av fakturaer og andre dokumenter.

Det er nulltoleranse for økonomiske misligheter i norsk utviklingssamarbeid. De fleste av landene som får støtte fra fondet har svakt utviklede styresett. Mange av landene er samfunn sterkt preget av korrupsjon. Landene er utfordrende å arbeide i og krever at fondet sikrer pengene på best mulig måte.

Utenriksdepartementets vurdering er at fondet selv har gode systemer for forebygging og avdekking av økonomiske misligheter. Systemene omfatter blant annet opplæring av ansatte, en uavhengig internrevisjonsenhet, varslingskanal og policy om åpenhet om rapporter fra internrevisjonen. Videre har fondet gode rutiner for håndtering av saker når misligheter avdekkes. Fondet har nulltoleranse for slike misligheter.

At fondet har fulgt vedtatte rutiner og etablert praksis har bidratt til at mislighetene i disse tre landene er blitt avdekket. Fondets sekretariat har i tråd med rutiner og praksis umiddelbart iverksatt tiltak for å sikre fondets midler. Disse tiltakene omfatter blant annet stans av utbetalinger (med unntak av overføringer til livsnødvendige aids- og malariamedisiner), fremsettelse av tilbakebetalingskrav, rettslige skritt og intensiverte kontrollhandlinger.

Norge følger opp fondets arbeid mot økonomiske misligheter gjennom representasjon i fondets styre (for tiden representert gjennom Nederland). I tillegg følger vi direkte opp med fondet med hensyn til fondets vurdering og håndtering av risiko for økonomiske misligheter. I avtalen om norsk støtte til fondet, forplikter fondet seg til å forebygge korrupsjon og iverksette nødvendige tiltak når økonomiske misligheter avdekkes.

Tiltakene fondet har iverksatt i de tre innrapporterte sakene viser, etter min vurdering, at fondet følger opp på en god måte. Jeg vurderer det derfor slik at de avdekkede forholdene ikke bør få konsekvenser for bevilgningsforslaget for 2011. Utenriksdepartementet vil følge nøye med i hvordan sakene håndteres videre, herunder at fondet, som vanlig, krever tilbakebetaling av misligholdte midler og anmelder mistenkte til nasjonale myndigheter.

Norges bidrag til fondet har vært 375 millioner kroner årlig i perioden 2008-2010, og blir i statsbudsjettet for 2011 foreslått økt til 450 millioner kroner årlig for perioden 2011-2013. Bidraget gis som kjernestøtte til fondet, og utgjør vel 1.5 prosent av fondets samlede budsjett.

Vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre